Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Ч. 49 (535). Неділя, дня 8. грудня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2 1/2 дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган

МОЛОДИЙ ФРОНТ.

З. П. — Рішучий чин західньоукраїнської націоналістичної молоді звернутий проти крівавого терору Червоної Москви на Східніх Землях України, відбився широким відгомоном по цілім світі. Одначе вісти і коментарі про львівські протирадянські листопадові демонстрації і про їх далекойдучі дипльоматичні міжнародні наслідки дістались не тільки на сторінки великої світової преси. Дивним-дивом, вони дійшли навіть до відома сучасного офіціяльного західньо українського політичного проводу. За чужинецькими ґазетами заговорила про істнування цеї мололі також високоофіціяльна західньоукраїнська т. зв. „репрезентаційна“ преса. Преса ота, що цілими роками цеї молоді не бачила і її істнування не завважувала, яка всі справи, всі найсутнійші і найбільш пекучі життеві питання цеї молоді завзято промовчувала, яка мала час для всіх і вся тільки не для молодих, робить оце - надзвичайні відкриття. Ба, навіть намагається, чин цеї молоді, який повстав цілком з власного нутра і власного політичного світогляду, для себе і для своїх партій неправно капіталізувати. Дотеперішній офіціяльний західньоукраїнський провід і його преса, бачать несподівано, що ця молодь істнує, що живе, що творить свій власний політичний світ та що при відповідній орґанізації, вона має доволі сили, аби опановувати і позитивно виконувати завдання, яких цей провід дотепер не був в силі опанувати. Зараза москвофільства в обох постатях — кацапський і радянський — якої цей провід не був в стані опанувати, є одним з безчисленних прикладів. Треба було аж самочинного виступу молоді, щоб похід проти цеї зарази розпочати і то розпочати — побідно.

Молодий фронт? Поза полем бачення нашої політичної офіціяльщини, цей фронт повстає самочинно у всіх площинах життя; в політичній, суспільній, культурній і особистій. О скільки до цего часу він ще тут і там незорґанізований, він скоро чи пізно мусітиме заняти і займе свої місця. А самоорґанізаційна робота перед молодю — велитенська. Хоч усіх пекучих питань що стоять перед цею молодю неможливо вичерпати в одній ґазетній статті, всеж таки приходиться бодай вказати на деякі найважнійші.

Дивлючись на справу наприклад *суспільно*, бачимо, що рік у рік сотні юнаків та молодих дівчат покидає у нас середню школу, богато кінчає також школи високі й коли счислити всі річники від часу ліквідації нашої визвольної війни, їх число зросло за десять минулих літ на поважні тисячі а то й десятки тисяч. Та молодь не має себе де подіти. Її батьки родились і зросли в признаних державах і усталенім суспільнім ладі; вони само собою находили в життю місця і заняття, Батьки вкопались в свої суспільні позиції ще до війни, але їх гладкі і биті суспільні дороги перед молодю замкнуті. Отверті колись для батьків двері до державної служби, нині перед цею молодю наглухо затріснуті. Економічні умови суспільного життя наслідком війни основно змінились; витворюється поволі нове-клясово-суспільне наверствування. Молодь спрямована в своїй науці вже змалку на старі шляхи науки, не вміє своєї клясичної освіти приміняти. Так витворюється поволі на Західних Землях кляса української „безпритульної“ інтеліґенції. Молодь стоїть осьтак перед орґанізацією нового суспільного фронту; йде про позитивну відповідь на питання про суспільне „що далі“ яке стоїть від десятка літ перед кожним молодим студентом і абсольвентом, перед кожною молодою інтеліґентною дівчиною. Розуміється, це суспільне „що — далі?“ стоїть так само різко перед молодим селянським фронтом, який через перелюднення не має земельного варстату праці, який втікає до міст, тут пролетаризується і через пролетаризацію — денаціоналізується.

Те незрозуміле, для старого фронту суспільне „що-далі?“ стоїть в своїх питомих формах також перед молодим українським робітничим фронтом. Старі суспільні партії, які були висловом довоєнних суспільних відносин зробились в змінених клясових і суспільних умовах повним абсурдом. Цего батьки не розуміють і дивуються чому молодь стоїть осторонь і до старих партій не вступає? За окрім глухої мовчанки про молодь, наша політична офіціяльщина не находить відповіди на суспільну проблєматику цеї молоді, тою справою взагалі не інтересується, пускає молодь „самопас“. Проте молодь повинна і мусить сама взятись за орґанізацію свого молодого суспільного фронту. І не тільки цего!

Як виглядає молодь культурно, які посідає особисті, індівідуальні цінности. Які *політичні ідеї* плекає молодь в душах? Батьки мали свою політичну і культурну гіпотезу світа. Вони вірили в Европу, будували своє культурне і політичне життя на найбільш „модерних“ европейських прінціпах, але нічого з цего в нашій визвольній практиці не виправдилось. Батьки вірили в соціялізм, демократизм, лібералізм, конституціоналізм, вірили у всесвітянство, поступ, і царство розуму і при здійснюванню тих прінціпів вони програли. І так само як молодь не йде до старих суспільних партій так само вона вимилає старі ідеольоґічно-політичні уґруповання. З елементів сучасної великої суспільної культурної і політичної революції молодь виковує собі нову, власну гіпотезу світа, творить і мусить творити свій новий культурний і політичний фронт.

В свій боєвий час старий фронт здобув одно велике і позитивне: *відродив ідею української державности.* Але в тій точці він зробився з активного — пасивним, від наступу перейшов до оборони. Він вкопався на лінії позицій з 1918/21 р. До дальшої атаки він вже нездібний. Поза лінією старого фронту мусять одначе ставати в міцну збиту лаву куріні молодої політичної і культурної резерви. Але даремно старий фронт робить молоді закиди, що вона слаба, квола, з'анархізована, несуспільна, несолідна, незаінтересована і неполітична. Ні! Залишена сама собі на протязі десятка літ, поставлена в змінені життеві умови, вона щолиш збита з пантелику, непевна себе і неспокійна, не може віднайти своєї ґенеральної боєвої лінії. Коли вона спостерігає перед собою якусь позитивну ціль, вона є здібна до найдалі йдучої самопосвяти і найбільш строгої орґанізованости. Тоді вона може бути і є величезною силою. Листопадовий чин виявив це наглядно. Але разом з тим, голосні львівські події повинні бути для молоді принукою, отим великим memento, щоб над собою призадуматись, з'ясувати свої життеві ціли і поміж молоді маси кинути клич:

Молодий фронт — на позиції!

Геть з большевизмом!

Відгуки протирад[illegible] проти-кацапських демонс[illegible] Львові.

Телеґрафічні зв[illegible]:

Москва, 24. листопада (Т.А.С) На знак протесту проти демонстрації української націоналістичної молоді у Львові, відбулися по всіх більших містах С.С.С.Р. маніфестації.

Москва, 25. листопада (ПАТ). Польського посла в Москві Патека приняв сьогодня комісар заграничних справ С.С.С.Р. Літвінов, якому посол Патек зложив протест проти ворожих демонстрацій перед польськими консулятами в Харкові та Київі.

Варшава, 26. листопада. Сьогодня в ранці виїхав з Варшави до Москви посол С.С.С.Р. при польському уряді — Боґом[illegible]ов. На підставі кружляючих від[illegible]стей, Боґомолов більше до Вар[illegible]и, на своє дотеперішне становищ[illegible] не верне. Боґомолов мав за завдання започаткувати політику зближення С.С.С.Р. і Польщі, що мало довести до підписання цілого ряду трактатів поміж Польщею і С.С.С.Р. Однак супроти і після подій 21. листопада у Львові, Боґомолов уважає, що йому його завдання не удалося. Тому він покидає своє п[illegible]льське становище в Варшаві.

Москва, 26. листопада (ПАТ). Сьогодня комісар заграничних справ С.С.С.Р. Літвінов приняв польського посла Патека і висказав йому своє співчуття з приводу відбутих демонстрацій перед польськими консулятами в Харкові та Київі. Далі заявив між іншими Літвінов, що спалені демонстрантами публично на улицях Харкова і Київа випхані фіґури, не представляли собою Пілсудського.

Львів, 27. листопада. У відповідь на протимосковські демонстрації української націоналістичної молоді у Львові, рішили наймити московського імперіялізму сфабрикувати такий виступ, який вказувавби, що частина українського громадянства не є однозгідна з чином і становищем націоналістів. В тій цілі післали вони горстку жидів, які „в імені українського народу“ мали зробити овацію московському конзулеви Лапчинському та збурити деякі українські інституції. Перша частина пляну не вдалася, бо перешкодила цьому польска поліція, що від часу націоналістичної демонстрації, загострила свою чуйність. В нищенню українських інституцій, вибрали собі московські наймити „Неділю“, „Громадський Голос“ і „Новий Час“, за протимосковські статі, що були друковані в тих журналах.

Гурток жидів, між якими було декілька збаламучених Українців, зібрався вечером о год. 6·30 під редакцією „Громадського Голосу“. Шістьох напастників вдерлося до ред. кімнат і там побили електричні лямпи та знищили кілька книжок. Звідси пішли до редакції „Неділі“, але до середини не могли дістатися, бо в час спущено залізні стори і лише їх демонстранти незначно ушкодили. Заки на місце прийшли візвані на поміч українські студенти, по демонстрантах не було сліду. Вони тимчасом вдерлися до редакції „Нового Часу“ в числі оксло 12 і там знищили частину урядження. Під той час було в ред. кількох співробітників і на їхній крик прийшла поліція і арештовала на місци двох жидиків: Штіца Хаїма і Вінера Тобіяша та одного „українця“ Зазулю Маряна. В часі демонстрації вигукували ці жидки і „українці“ такі оклики в польській мові: Precz z ukraińskim faszyzmem. Precz z ukraińską burżuazją і т. п. Крім цього пішли авантурники теж під домівку „Маслосоюзу“ і там збили дві шкляні таблиці з українськими написами. Видко, що між авантурниками були і давнійші „боєвики“, які з призвичаєння відвідали цю українську інституцію.

„Ґлос Польскі“ доносить що редактор радянофільського місячника „Нові Шляхи“ — Антін Крушельницький, звернувся до львівської поліції з проханням дати йому охорону перед сподіваним нападом з боку української націоналістичної молоді.

Риґа, 28. листопада. Переслідування української інтеліґенції і свідомого селянства в С.С.С.Р. приймають масовий характер. В останніх часах ҐПУ (б. чрезвичайка) арештувала понад 1000 народних учителів. Протиукраїнські демонстрації по усіх містах мають виразний шовіністично-московський характер. Комуністичні промовці домагаються скасовання назви „Українська република“, а разом з тим введення на Україні виключно московської мови. Демонстрації ідуть під гаслом боротьби з українством.

ЧИН НАЦІОНАЛІСТІВ.

Довкола львівських демонстрацій.

Розглядаючи демонстрації і безоглядний протест націоналістичного студенства Західних Земель звернутий проти московського терору веденого під покришкою комунізму на Східних Землях України, „Нова Зоря пише в 88 ч. таке:

„Старше громадянство зі свого боку повинно виконати свої обовязки й супроти національної чести і супроти молодіжи! Воно повинно було само *давно вже* зареаґувати у відповідних і орґанізованих, культурних формах на переслідування українських культурних діячів в СССР. Тимчасом, крім ґазетних статей і страшенно спізненої заяви Української Парлям. Репрезентації. досі не видно протесту старшого громадянства. Наукове Т-во ім. Т. Шевченка, Т-во журналістів і письменників, „Просвіта“ і всі інші наші культурні і громадянські установи мовчать!... Що гірше! Провідники деяких з тих установ виразво солідаризуються з большевицькими окупантами ва Вел. Україні. Діються речі нечувані і неможливі в жаднім іншім краю, жаднім іншім народі.... Бачучи таке просто страшне поведення членів старшого громадянства, (котрі дальше стоять на чолі національних інституцій!) — наша молодіж і наші діти виступили з протестом самі“...

І справді! Що спільного мало т. зв. „старше громадянство“, вся наша політично - репрезентативна офіціяльщина з бурливими львівськими демонстраціями? Абсолютно нічого! Громадянство оте, яке було до цего управнене і повинно було перше заговорити — мовчало. Чин молоді не звідси вийшов, а з власного джерела, власного відруху, власного відмежованого політичного світа, власних орґанізаційних форм... Помимо це, по Львові ходить нині ціла купа послів, всяких „репрезентантів“ і патентованих національних політиків, з таємничо усміхнутими задоволеними мінами, — мовляв: „наша це робота“. Репрезентанти радо уділюють всякі інтервю, усміхаються лагідно, коли тут і там в зле інформованій пресі виринають їх імена в звязку з подіями...

Хоч і незаслужено, це всежтаки приносить політичний капітал, дарма, що ті, яким він правно належиться — сидять в тюрмі, або взагалі не мають до свого права власництва признаватись. Вигортати для себе чужими руками каштани з огню, це якраз на моду — репрезентантщини. Жаль, що ті, які нині події для себе хочуть капіталізувати, не були на відноснім вічу молоді. Кажуть, що булиб попри большевиків не одно цікаве і про себе самих почули...

Робити цілу роботу.

Резолюції протестуючої молоді зводяться до слідуючих домагань: 1) протест проти терору і арештів, 2) бойкот москвофільства в обох виглядах, кацапськім і радянськім, 3) чистка наших інституцій, 4) зложення ВУАН. обох мандатів, 5) заборона вступу радянцям від найвищого починаючи, на наші свята і до наших інституцій. Особливож важна постанова, якою протестуюча молодь „взиває українську суспільність до безпощадного поборювання тої частини української преси, яка стоїть явно чи скрито на услугах московсько-комуністичного імперіялізму (*„Рада“*, *„Праця“*, *„Нові Шляхи“*, *„Сель-Роб“*) і веде таку саму протиукраїнську роботу як: *„Селянин“*, *„Українська Нива“*, *„Русскій Голос“* і *„Земля і Воля“*. В звязку з пресою, вимагана чистка наших інституцій якраз від редакцій повинна починатись. Не показуючи пальцем, чистити буде де і буде що... І треба робити цілу роботу!

По той бік Збруча.

Большевія тимчасом піниться, як ще ніколи до цего часу. Забиваючи цілі сторінки своїх ґазет відомостями про львівську „провокацію ундівсько-польських фашистів, недобитків жовто-блакитної петлюрівщини, і ідеольоґів куркульського бандитизму“... кличе на трівогу цілий Радянський Союз, армію і фльоту, весь свій державний апарат проти львівських націоналістів-демонстрантів. І справді, кого тільки на „Радянській Україні“ Д. П. У. не змобілізувало і під штиками не відкомандувало до протестів! Армія, фльота, учені, вузи, ВУАН, фабрики, школи, тисячі імен, сто тисяч заяв і протестів і скрізь глибокий доземний поклін і подяка перед „оком і вартовими УСРР — Державним Політичним Управлінням“, отже відомою черезвичайкою. Длячого нараз стільки злоби? Буває, заговори відкривають, тисячі людей депортують і розстрілюють, і в пресі якось спокійно. І нараз, метушня, пяний крик скажености, погрози і заповідь близької і остаточної розправи з „жовто-блакитним куркульським бандитизмом“. Скаженість ота мабуть якраз звідси походить, що помимо ідіотичних назв і термінів, що їх демонстрантам придається (в роді „ундівсько-польського фашизму“ або „петлюрівщини“ і „соціял-радикальщини“) московські раби на Радянській Україні, добре знають з ким мали на цей раз до діла... Це й був чин не ундівсько-польського фашизму, ані „петлюрівщини“, ані ніякого іншого „бандитизму“, — але чин отих *„цілком нового типу Українців“*, що на них свого часу вибріхував „Большевик України“, чин *орґанізованих українських націоналістів*“. Радянська грязь Москви прекрасно знає, що тільки ті, „цілком нового типу Українці“, є в стані силою орґанізованого українського націоналізму покласти кінець московському пануванню. Звідси теж вся лють. Харків відгрожується „безоглядними карами на жовто-блакитних контрреволюціонерів“? Львів відповість!

Порай.

Конституційний аркан.

Знаєте як танцюється гуцульський аркан? Леґіні беруться за плечі, творять велике коло і під ритм прастарої мельодії виводять особливші фіґури. Один із леґінів провадить; раз швидше, раз повільнійше аркан крутиться в замкнутім колі і — не сходить з місця. Своєрідний політичний аркан танцює від кількох літ ціла Польща; вся держава крутиться без перерви в завороженім колі і передовсім в справі зміни своєї конституції ані на крок не сходить з місця. Польський конституційний аркан взявсь від деякого часу провадити премєр Сьвітальскі; на початку листопада ми чули його гостре і голосне: Уважай! Щос буде!.. Пресова музика вдарила голоснійше, люди насторожили вуха, вижидаючи: що саме буде? Повинно було прийти якесь рішаюче заломання польської устроєвої фіґури. Але — не прийшло нічого. Те самісіньке „уважай, щос буде“ повторив в Кракові за Світальским міністер юстиції Цар. Говорив і він про „боротьбу рішучу і успішну“. Але й він, хоч був може найбільш до цего покликаний, не сказав — що буде. В томуж змислі говорив в Лодзі міністер внутрішних справ Складковскі, а в Познаню міністер Морачевскі. В близькім часі будуть говорити про... „рішаючу зміну конституції“ чергові міністри: Пристор, Квятковскі і Червіньскі. Осьтак, конституційне „щос буде“ лунає в Польщі вже від травня 1926 р.; з нині на завтра заповідається „рішучу боротьбу“ і „рішучу зміну“, а тимчасом польський устроєвий аркан далі танцює і крутиться без початку і кінця довкола себе самого — крок вперед, два назад, трийцять три на місци!

Міністер Цар не назвав цілі своєї „рішучої і успішної боротьби“; не сказав, як уряд представляє собі практично зміну конституції. В своїй промові розбірав радше академічним способом, питання рівноваги поміж владою законодатною (соймом) а владою виконавчою (урядом). З його промови виходилоб, що одинокою метою уряду, є встановити в Польщі рівновагу поміж тими обома державними чинниками. Цеї рівноваги не було. Була „соймократія“, всевладне панування послів. Ту рівновагу малаб привернути зміна конституції. — В дійсностиж, сучасний стан польських справ є той, що на місце „соймократії“ прийшла „міністрократія“, а на місце попередньої переваги сойму, прийшла перевага уряду. Рівноваги не було перед тим і також при зміні конституції її не буде. Треба собі здати справу, що боротьба ведеться не за якесь встановлювання „рівноваги“ але за законне закріплення істнуючого „міністрократичного“ ладу. Міністри не хочуть і не хочуть зрадити тайни, як має виглядати майбутня польська конституція. Це робленнє тайни можна пояснювати подвійно, отжеж, — або сам уряд щей досі ніякого означеного пляну в тім напрямку немає, або через тактику танцювання на тім самім місци та закручування справи в однім і тім самім колі, хоче привести суспільність до такої степені політичного змучення, щоб можна було нову „міністрократичну“ конституцію без поважнійших спротивів накинути. Длятого теж не є виключене, що коли сойм не прийме в грудні проєкту урядової конституції, його розвяжуть і уряд розпише нові вибори. Стан річи є той, що нові вибори будуть для сойму дуже тяжким ударом; ще одна виборча кампанія є однозначна з повною і остаточною компромітацією виборчої і соймової ідеї. Виборчі маси мають цего досить, особливож провінція про вибори не хоче слухати. Також поголоски про близькі вибори є більш правдоподібні, як припущеннє, що коли теперішній сойм урядового конституційного проєкту не прийме, буде розвязаний а конституційний проєкт буде поставлений на плєбісцит. Ще одні соймові вибори і ще одно розвязаннє сойму, зроблять край зрілим для всякого плєбісциту. — Так чи інакше, тими чи іншими способами, всеж таки треба думати, що уряд свою кампанію — виграє. Для Українців Західних Земель це буде однозначне зі знищеннєм одинокої політично-орґанізаційної бази, на якій ми до цего часу стояли, отжеж бази парляментарно-демократичної. Уся гарна партійна західньоукраїнська система побудована на соймовій ідеї, заломиться. Який метод політичної орґанізації мусітеме приняти край? Недавно радила над тими справами офіціяльна заступниця Західніх Земель перед світом: Українська Парляментарна Репрезентація. Цікаво булоб почути, які висновки вона робить для нашої національної справи зі сучасного положення? *Богун.*

Адміністрація запрошує Шановних Читачів нашого часопису надсилати передплату на біжучий 1930 рік та приєднувати нових передплатників і в той спосіб уможливити дальше збільшення обєму нашого часопису.

На оборону і поміч арештованим в звязку з демонстраціями 21. листопада українським націоналістам, приймає грошеві датки Адміністрація „Українського Голосу“. При пересилках грошей просимо докладно зазначити „на оборону і поміч арештованим націоналістам“.

Селянство Скільщини зложило 100 зл. на кошта оборони, а 50 зл. на харчеву допомогу увязненим.

…иси.

Чижиків, пов. Львів. — Як в усіх підльвівських наших селах так теж і в нашому селі є читальня „Просвіти“, з власною домівкою. Завдяки о. Володимирові Тимнякові, читальня наша проявляє дуже живу діяльність і о. Тимнякові завдячує вона стале збільшення числа членів і наладнування порозуміння поміж ворогуючими таборами в селі При читальні існує „Аматорський Гурток“ під проводом діріґента п. Андрія Гнатишина. Гурток цей кожного року дає кілька вистав і концертів, а в неділі і свята співає хором в церкві. Є також при читальні „Кружок Сільського Господаря“ та вибраний його голова Іван Прус, якось не зумів, чи не хоче розгорнути діяльности „Кружка С. Г“. Самоосвітний Гурток, що його зорґанізував о. Тимняк — зробив дуже богато корисної роботи за минулу зиму. Булаб кривда, колиб не згадати нашої дугої орхестри, що цеї зими ладиться закупити решту бракуючих їй інструментів. Є в нас і кооператива „Згода“. Під умілою управою пп.: Онуфрія Гнатишина, Олекси Івахова, Михайла Крохмального, Романа Пелехатого і крамаря Петра Ламаша—вона дуже гарно розвивається. Досить сказати, коли в цьому році закупила трієр, з весною задумує закупити сівалку, а про силу її свідчить те, що жидівка в селі мусіла звинути свій склеп і забиратись до Львова. Другий крамар-жид буввби теж забрався зі села, почав вже навіть сильно хитатися, якби не кілька жудівських ґоїв, які, як прийде неділя, не мають ліпшої роботи, як вистоювати під нехлюйною жидівською хатою, або заливатися в ній горівкою. Було у нашому селі й славне товариство „Луг“, та найшовся паршивець-„пожондни Русін“, який робив брехливі і підлі доноси на „Луг“ доти, доки його не розвязали. І так село наше булоби взором для сусідних сіл, якби не один пройдисвіт — громадський писар, Сень Шпаковський. З нього бувби може і нічого собі чоловік, якби за молоду не загнала його химерна доля в якусь кацапську бурсу. Перед війною був Сень крамарем в Ліску, підчас війни робив свою юдину-кацапську роботу, а по війні приволікся до нашого села і став помагати тодішному громадському писареві. Приміщення найшов він собі у одної вдови. За української влади старого писаря усунули і Сень остався без діла. Та тимчасом склалося так, що Сень мусів женитися. Вийшли оповіди, мало відбутись вінчання і парох зажадав від Сеня, щоб висповідався. Сень не хотів послухати пароха і з тої причини вінчання не могло відбутись, але Сень нічого собі з цього робить, живе з вдовою Гасею вже 11. літ, до церкви не ходить, не сповідається та ще насміхається з тих примірних парохіян, що церкви не минають. В 1919 році прийшли Поляки і зараз поставили наказного війта. Тоді Сень так гарненько примазався до наказного війта, що той взяв його за громадського писаря і від того часу Сень в Чижикові гуляє. На перший огонь пішов найбільший ворог Сеня — Читальня „Просвіти“. Її розвязали і 14. місяців минуло поки вона наново змогла існувати. Далі націлився Сень на „Луг“ за те, що Луговики співали українські пісні. Юдив так довго, поки й „Луг“ не розвязали. Не вигідна є для Сеня також місцева кооператива, бо думає Сень — кооперативу повалю, а сам собі склепок відчиню. Через Сеня втратив війт і громадська рада повагу і авторітет в селі, бо Сень і війт уважають громаду за дійну корову, з якої можна зиски тягнути і уживати на свою користь. Люде наприклад знають, що засідання громадської ради відбуваються в той спосіб, що війт тримає схованого Сеня в коморі, або в сусідній комнаті, а як радні розійдуться, тоді входить Сень до канцелярії і з війтом протоколують такі речі, які їм обидвом вигідні, а не то, що радні ухвалили. Іншим разом напишемо про всі справи Сеня і війта в громаді, а тепер на кінець скажемо лише, що громадяне Чижикова не можуть бути задоволені з такого війтування, бо війт замість дбати про порядок і лад в громаді, марнує час на непотрібну боротьбу з цілою громадою за утримання Сеня при громадській писарці. Пане начальнику, в імя правди покиньте руйнуючу гризню і беріться хочби до осушення пасовиська. Чейже за 1500 золотих можна осушити кусень пасовиська. Постепенно можна висушити все. А від того буде і людям заробіток і буде де худобу пасти. Просушіть також сіножать „Підгай“ і „Залужну“ та йдіть примірем сусідних сіл. З таким писарем, як Сень, можна було війтувати хиба 70 літ тому назад, як в Чижикові було 17 шинків. Як не можете відвязатись від Сеня, то здайте війтування на свойого заступника. Побачите, що Сень впакує вас в біду. Сень мимо всього дурний, бо забуває, що збанок лиш до часу воду носить. — *Свій.*

—о—

Озірна, пов. Зборів. („Луг“ і свято 1. листопада). „Луг“ в Озірній, заснований уже давнище не проявляв більшої діяльности. Щойно сего року завдяки деяким енерґічніщим одиницям, прокинувся. Луговики зорґанізовані в три четі (дві муж. і одна дів.) сходяться на сходини-вправи. Вони то занялись між іншим святом першого листопада. Само свято перенесено на неділю. З повною повагою віднесли три четі Луговиків вінці з Читальні до церкви. Тут уставились як почесна сторожа біля могили, обложеної мохом. На березовім хресті, з якого звисала до долу одна галузка, висіз терновий вінець, а перед могилою стояв жовто-блакитний прапор. — Після патріотичної промови місцевого священика, о. Н. Яновича відправилась панахида. Після панахиди відмашерували Луговики до Читальні, забираючи зі собою вінці, щоб їх занести на цвинтар, на Стрілецьку могилу. По відспіванні національного гимну і інших патріотичних пісень, розійшлись з Читальні усі, піднесені на дусі, з вірою в краще завтра. Спокою ніде не нарушено. (Не потрібно було спроваджувати аж кільканайцять поліцаїв зі Зборова, щоб забезпечити спокій). Треба підчеркнути одно дуже відрадне явище, що в святі взяла громадно участь молодь

Тільки глядач

—о—

Заболотів. Читальня Т-ва „Просвіти“ в Заболотові влаштувала дня 19. X. 1929 вечерниці з танцями під кличем „Проч з алькоголем“. — Вечір минув приємно і весело (всупереч незрозумілому переконанню, що незнати чому вкорінилося в думках прихильників забав, будьтоби без алькоголю неможлива була ніяка забава) та приніс 20 зол. чистого доходу, який призначено на читальняну книго—збірню. — Цим вечером Читальня "Просвіти„ в Заболотові започатковує звичай обходитися без алькоголю при всіх товариських торжествах, гостинах і забавах. Може цей шляхотний звичай пошириться на стільки, що вийде з поза тісного гуртка ініціяторів, ввійде під кожду селянську стріху й у цей спосіб зможе запобігти марнуванні народного гроша на горячі напитки. — *Читальник.*

Др. Р. М.

До суспільних підстав націоналізму.

На наших Західних Землях богато пишеться про рух націоналізму, про зростаюче посилення націоналістичних рядів. Одначе справа не так то рожево представляється, як це моглоб здаватись на перший погляд. Пробіраючись особливо поміж нашою молодю, крім дуже нечисленних одиниць, на загал годі найти зрілого і до кінця продуманого націоналіста. Треба розріжнювати „націоналістів“ які себе так називають, та націоналістів, що такими в дійсности є. Нині на Західні Землі, а особливож на Галичину нахлинула мода називати себе — націоналістом, Спитаєш когонебудь: яких ви політичних переконань? — то дуже часто отримуєш відповідь повну патосу: „Я, націоналіст!“ Особливо серед молоді можна дуже часто почути фразу, в роді: „Український студент може бути тільки націоналістом“. Колиж одначе залишити на боці напучнілий від фраз патос і попитати та поскребти далі, то з під зовнішньої маски націоналіста вилізе зрештою звичайний собі партійник. Забувши свій націоналізм, інтереси усеї нації, інтереси української держави, взагаліж *інтереси цілости,* він з піною на устах боронитиме якунебудь паршивеньку, може найменш льоґічну точку, якогось партійного програму. Осьтак, з під маски націоналіста вилазить зрештою як шило з міха комуніст або монархіст, лїберал або демократ, соціяліст, або ревний католик. Кожен з тих партійників „монополізує“ націоналізм виключно для себе, всі вони „теж націоналісти“... Таке ставлення справи виявляє передовсім цілковите незрозуміння суспільних підстав націоналізму. Атжеж буває дуже часто, що „добрий націоналіст“ одної партії блідне з переляку, коли довідується, що є хтонебудь і в другій партії, який теж сміє себе називати націоналістом.

Згадаєш наприклад гетьманат, та ще наслідний, заговориш про монархічний устрій української держави, добрі „націоналісти“ з других „таборів“ з кулаками на тебе полізуть. Вони забувають про це, що як-не-як, колись Гетьман майже з національної пустині таки видвигнув Українську Державу і помимо моря московщини і кацапської білоґвардійщини таки витиснув на ній печать українства. Що він вкінці таки дав втягнутись в багно московщини, що не витримав до кінця національно-самостійницької лінії, що супроти цього був і мусів бути поваленний — це правда! Але що з цього? Скільки Українців, вдарившись в груди може сказати — „я без гріха“ Де є сказано, що устрій української держави не сміє бути монархічний і що він мусить бути республиканський? Історія Гетьманщини 1918 р. ще далеко не пересуджує цеї справи, чи монократичний устрій Української Держави таки не є найбільш природний і для нашого ґрунту найбільш питомий.

З другогож боку, попробуй згадати нашому многому „націоналістови“ таку єресь як соціялізм, тоді почуєш: всі ліві це антихристи, запроданці, безглузді люди! Одним словом: „як що має бути хочби й самостійна але соціялістична Україна, краще їй не бути“. Все знова і знова наші люди утотожнюють українську державність з пануванням певного клясового моменту; підходячи до проблеми нашої державности люди все ще думають суспільницькими поняттями, з тою ріжницею, що нині підшивають свої окремі клясові апетити під імя — націоналізму. Осьтак, націоналізм, як його нині розуміє подавляюча більшість наших людей, це ніщо інше як замаскована партійність; звідси теж дивачне явище, що кожна наша суспільна ґрупа монополізує націоналізм виключно для себе.

Одначе що спільного має націоналізм виключно з капіталізмом, демократією, буржуазією, соціялізмом, комунізмом, та всіми тими безчисленними *суспільно-клясовими* системами, яких прямо годі спамятати? Як можна ті окремі системи звязувати виключно з націоналізмом, або ставити їх до націоналізму, як його *суспільні* антитези? Має тут місце недопустиме змішуванне понять суспільно-матеріяльних з політичними та ідеальними. Щож є націоналізм? Націоналізм це не якась окрема клясово-суспільна справа, це не є вислів інтересів якоїсь одної громадської ґрупи, націоналізм це передовсім прінціп духовий, це є віра, це етичний систем, якого богом є — *ціла нація.* Мірилом зла і добра у вірі націоналізму є: *розцвіт нації як цілости.* Подібно як християнська віра вчить моральних обовязків і любови супроти свого ближнього, так теж віра націоналізму вчить тих моральних обовязків, безконечного віддання і любови супроти свого збірного ближнього, супроти *нації.* Віра націоналізму ставить собі за ціль конкретне щастя цілої нації, культ почуття національної гідности, чести, великости, могучости, свого повного необмеженого національного *суверенітету.*

Осьтак націоналізм є в своїм практичнім життєвім применінню в першу чергу елементом *політичним,* який щойно в другу і третю чергу узглядняє момент *суспільний.* Націоналізм є передовсім *державницький,* щойно потім *суспільницький.* Ідеї державности він цілковито підпорядковує потреби і домагання окремих клясових інтересів. Оскільки в ріжних суспільних партіях бачити вислів ріжних розбіжних клясових інтересів, то націоналізм як елемент обєднюючий стоїть понад партіями. Він не є апартійний чи безпартійний, він понадпартійний.

Одно з найскладніщих питань перед якими стоїть орґанізований український націоналізм, це справа його відношення до т. зв. правих і лівих суспільних систем. Західні Українці розбиті в даний момент неначеб на два великі табори, правицю, яка чомусьто забірає собі монополь на націоналізм і лівицю, яка голосить монополь т. з. інтернаціоналу. З дійсностиж бачимо, що в рядах одних і других є одиниці з чисто національною ідеольоґією, які однак не можуть покищо найти спільної мови. Абсолютно заперечуюче становище більшости нашої інтеліґенції, тобто нашого „правого табору“ супроти всего що є „ліве“, ба, взагалі супроти всего того, що принесла і витворила велика східня революція — є зовсім хибне! Дійсний націоналізм повинен тямити, що ані соціялізм усіх відтінків, ані капіталізм, ані ніяка інша клясово-суспільна система не є для нас небезпечна, оскільки наш народ прийме дійсно етику і світогляд націоналізму, отжеж ідею власної суверенної національної соборної державности. Здаймо собі справу, що у власній, існуючій вже державі провалиться кождий невідповідний нашому ґрунтові устрій і систем суспільного ладу, за короткий час, навіть без сильнійших потрясень, сам по собі. Підходячи до розвязки суспільної проблеми на Україні, націоналізм не може вийти в даний момент поза рамки певного суспільно програмового провізоріюм. Справа державного устрою і суспільного ладу в українській державі ще не назріла до її остаточного вирішення. Бо чи дійсно для цього рішення підготоване тло? Де і який наш питомий суспільний лад і державний устрій, природно виростаючий з наших національних традицій і взагалі нашого національного ґрунту? Хто вивчив вичерпуючо потреби нашого господарства, нашої психіки, зі становища українства та української держави? Атжеж всі оті одинокі суспільницькі „ізми“, що на їх „базі“ будовано українську державу живцем були затаскані на Україну з чужого ґрунту і чужих життєвих умов. До нас всі вони не пасували, всі вони крутили карки, один по другім, скрутить карк і комунізм, як метод суспільної орґанізації невідповідаючий питомим національним потребам нашого ґрунту. Питомого українського суспільного ладу ще властиво нема. Істнують лиш завязки певних устроєвих і суспільних традицій; ще не було можливости, щоб отой одиноко можливий устрій і суспільний лад витворився в змаганню державно зорґанізованих суспільних ґруп і кляс, в нутрі і в рамцях існуючої вже держави. Питомий український суспільний лад може зродитись тільки з держави і в українській державі, але ніколи українська держава не зродиться з такого чи іньшого суспільного ладу. Гетьманці, поміж якими не трудно найти добрих патріотів і націоналістів, переконані, що тільки монархічний устрій і т. зв. клясократична система суспільних відносин є одиноко правильна і для нашого ґрунту найбільш відповідна. Можливо що якраз вони мають рацію. Це не можна справдити ніяким теоретичним міркуванням, це може виявити тільки практика конкретного державного життя Але так само може й мають рацію „ліві“, які твердять, що питомим устроєм України є скажім — республиканство і найбільш радикальний лівий устрій клясових відносин. Зрештоюж, цілком не є виключена можливість, що монократичний агл. монархічний устрій української держави є до побудовання на базі цілком лівої суспільницької клясової програми. Тотеж націоналісти не можуть займати вже нині якогонебудь становища до такого чи іншого суспільного і державного устрою, доки не будуть зібрані вичерпуючі дані в практиці реального державного життя. Націоналізм не оптує і не може оптувати в сторону „правої“ чи „лівої“ суспільної системи, в сторону, тої чи іншої партії; він стоїть понад партіями; йому йде покищо і в першу чергу про викування, міцної, залізними обручами армії і адміністрації, сціпленої державної форми, яку щойно в другій фазі державної розбудови буде доцільно виповнювати тим чи іншим суспільним змістом. Тотеж усе завдання націоналізму в тему, щоби найти такі методи політичної орґанізації нашого громадянства, щоб було можливо спершу суверенну українську державність взагалі створити. Цей метод не є суспільницько-матеріяльний, не є партійно-клясовий. Він лежить на площині цего духового моменту, що обєдує всі кляси, ґрупи і партії, отжеж моменту *національности.* І якраз видвигнуття цего моменту це — націоналізм. На його базі можуть собі подати руки до спільної роботи і праві і ліві, можуть усталити систему політики визволення, можуть поставити на кордонах держави відборонну стіну армій, а в середині апарат понадпартійної і понадклясової адміністрації. Щойно після сотворення спільної для всіх державної форми, може розпочинатись внутрішне змагання над вирівнанням і узгідненням окремих клясових і суспільних інтересів. Ми переходили і переходимо до нині школу суспільного українства. *Час вже найвищий навчитися думати поняттями українства державницького і політичного.*

НАУКА І РОЗВАГА

Додаток до Українського Голосу.

Ч. 4/49. Перемишль, Неділя, 8. XII. 1929.

Огненна занавіса.

(Чи є можлива відборона перед летунського атакою?)

В світі щораз більш поширюється переконання, що слідуюча війна відбудеться не так як досі на суші, але передовсім — у воздусі. Можливости знищення, якими розпоряджають модерні воєнні літаки — оті крила заглади — мають бути необмежені. Кажуть теж, що летунська воєнна техніка розвинулась вже нині настільки, що всі інші роди зброї не надаються більше до вжитку. Чи справді воно так? Чи справді люде і держави є супроти орґанізованого наскоку літаків цілком безборонні і безсилі?

Летунство розвинулось підчас останньої війни з великою швидкістю. Проти його істнували дві можливости відборони: інші літаки або збивні гармати. Обчислення показують, що на кожних пять знищених літаків, чотири падали жертвою відборонних літаків і тільки кожен пятий збивано з землі стрільнами. Одначе за протяг десятка літ, що минули від закінчення війни, будова збивних гармат поробила незвичайні поступи. Завдання збивної або т. зв. зенітної гармати полягає в цьому, щоб — або знищити ворожий літак цілком, або примусити його підніматись на такі висоти, щоб він не був в стані ані робити стеж і спостережень, ані теж напасти і збомбардувати противника. Всяка 7.7 або 10.5 центиметрова гармата є в стані викидати стрільна настільки розривні і так високо, щоб розторощити навіть найсильніще збудований літак. Всякий літак є сам по собі доволі слабкої конструкції і мабуть ніколи не буде можна накладати на літаки панцирних плит такої грубости щоб вони могли витримувати силу розривів збивногарматніх стрілен. Таке опанцирення є для літаків за тяжке.

Щоби знищити ворожий літак, не є конче потрібно, щоб стрільно розривалось якраз коло самого чи в самім таки літаку. Відламки стрільна розсипуються з точки розриву доволі густо і широко, в той спосіб, що виповнюють кубік воздуха 100 метрів в гору, в ширину і довжину. В більшости випадків вистарчить, коли обстрілюваний літак „обірве“ лише кілька відламків, щоб його збити з воздуха. Діється з ним буквально так, як з птицею, за якого стріляється великим ладунком шроту, але вистарчить лише одно зерно, щоб птицю збити. Вся справа полягає в цьому, щоби збивні гармати удосконалити настільки, щоб вони могли знаходити свою ціль, бо всі дотеперішні хиби збивних гармат полягали не в слабій розривности протилетунських стрілен, але в трудности потрапити в ціль. Літак летить пересічно 50 метрів на секунду і міряння до його було дуже утруднене. При дотеперішнім стані мірильної збивногарматньої техніки, заки устійнено ріжні криві лінії, параболі, і приблизні числа та заки подано розпорядження наводчикові, усталені приблизні обчислення вже були недоцільні і стрільно розривалось далеко за літаком або побіч його, не в час і не в належнім місци.

В останнім десятиліттю контроля збивногарматнього дострілу поробила великі поступи. Передівсім винайдено способи скорого і точного усталювання висоти літака. Стається це за допомогою примонтованого до гармати т. зв. стереоскопічного висотного мірильника. Потрібні віддалення і числа відстрілу подає автоматично рахункова машина, заосмотрена в два відповідно змонтовані телескопи, які стало показують віддалення, швидкість і дорогу літака. Та машина є так збудована, що автоматично подає кут відхилення і напрямок гармати, в той спосіб, що дуло гармати неначеб само слідкує за літаком. Та рахункова машина втягає теж в розрахунок напрямок і швидкість вітру, швидкість стрільна при виході з дула й густоту воздуха в часі відстрілу. Машину ту збудували Американці; їхні збивні гармати є монтовані на спеціяльних плятформах і їх обслуговується електрикою.

В той спосіб осягнуто, що гармата може без страти часу слідкувати й наставлятись для стрілу рівночасно з рухом ворожого літака. Американський полковник Дж. М. Барнес у Вашінґтоні, подає в тому звязку в одному америк. фаховому журналі дуже цікаві відомости. Осьтак, для проби виряжено у воздух відділ літаків. Кожен літак волік за собою у віддалі 500–800 метрів суконні плахти, приблизно розміру пересічного літака. Знизу почався обстріл і осяги нових збивних гармат були надзвичайні. Хоча із непевности не стріляно повними розривними стрільнами, по короткім часі порозривано плахти на ганчірки, богато з них запалилось. Згаданий полковник висловлює одначе своє невдоволення, бо виявилось, що кілька літаків вспіло всежтаки „втечи“, закриваючись хмарами штучної мряки. Значить, осягнутої точности ще йому за мало.

Одна батерія таких 7.7 центиметрових гармат є в стані віддати 500 стрілів на одну мінуту. Заки ворожий пільот запримітить перший розрив і вспіє завернутись до втечі, за ним вже біжить в одній секунді у воздусі, зі швидкістю 1200 метрів в 1 секун., 16 дальших стрілен. Скоромірні апарати є в стані з точністю до 2. і пів кільометра віддалення слідити за літаком на протязі 25 кільометрів лету. Тих 2 і пів кільометра в гору, вздовж і в ширину лету літака, одна батерія збивних гармат є в стані що мінути засипувати 500 стрільнами. Щоб перелетіти 25 кільометрів пересічний літак потребує пять мінут, отже за тих пять мінут одна батерія може вислати за ним 2500 стрілен; вони витворюють довкруги літака справжню огненну занавісу. Літак летить через той огненний град неначе гудучий великий чміль скрізь міліонову юрбу дрібних, але смертельно кусаючих комарів.

Також ніч не береже летунів перед загладою, бо висоту і швидкість їх лету, дорогу і віддаль міряють удосконаленими слуховими апаратами. Крім цього відносне місце начинають в тій хвилі обшукувати модерні рефлектори величезної світляної натуги; хто раз дістанеться в схрещення, тих світляних мечів, цей уже з їх обсягу не втече. В даному разі приміняється ті самі способи обстрілу, що й в день, за допомогою рахункової електричної мірничої машини. Осьтак, при розбудові збивногарматньої сітки на границях держави чи довкруги більших міст, можна оті держави і головно міста заслонити в разі чогось огненною занавісою, скрізь котру не є в стані продертись хочби яка сильна воздушна фльота.

Булоб розуміється нерозумно твердити, що осовершення гарматньої техніки усуває небезпеку воздушної інвазії. Але разом з тим, тій інвазії не требаб придавати знамен якогось безконечного страхіття. Коли знаходяться голови здібні вигадати фосґен, діфенільхльороарсен, левізіт, гірчичний ґаз, антракс, ізоціянід, трінітротолюоль і радіюматоміт, все це річи одна страшніща від другої, то находяться теж голови, які й цьому вміють зарадити. На всяку силу находитьса своя протисила, але завсігди побіджує швидший і рішучійший, завсігди той, хто перший бє і не чекає удару.

Мушкетир.

РОМАН ОЛЬГОВИЧ.

НАМ НІКОЛИ...

Нам ніколи: битими стежками,
Покірливо: Господи веди...
Подивіться: нивами, шляхами
Зі всіх боків: вороги — вороги...

Ляжеш спати, — думка деревіє...
Станеш рано, — душно, горяче...
Ей, тай докиж, не горить, лиш тліє?
Ей, — колиж нас серце запече?

Як умре в нас інвалід останній,
Буде пізно крила росправлять...
Рано й вечір роздираймо рани
Хай нам рани, рани хай кричать!

Може врешті — стальними руками
Здвигне душу — новий херувим —
Станем знову гордими рядами...
Блиснем знову — полумя крізь дим.

Тож ніколи: тихопокірливо:
Гейже жити! — в своїх ворогів...
Вдармо в сурму, — йде велике жниво!
Вдармо дзвінко — новий вольний спів!

АТОС, монаша республика.

На східнім побережу Македонії (в Греції) підноситься з блакитних хвиль моря велична і мальовнича гора Атос, знана у нас на Україні також під назвою Афон. Атос, це своєрідна республика, заселена виключно православними монахами. Її звуть також „Святою Горою“. Півостров Атос, вкритий майже цілком могутніми густими лісами; його гористий краєвид, скелі і кручі, пропасти, печери і полонини придають горі незвичайно мальовничий і повний таємности вигляд. Монаша республика займає простір приблизно 70 кільометрів довжини і 20 кільометрів ширини. Земля тут суха і камениста; лише на підніжу гори вдається плекання фіґ, оливок, каштанів, вина, городовини і кипарисів. На святій горі живе нині около 8000 монахів, з цього більшість становлять Українці, Греки і Москалі. Решта, це православні Болгари, Румуни, Грузини і Серби. Гора Атос була перед війною під правною опікою царської Росії; після війни афонські братчики старались підчас конференції в Лозанні, щоб Атос усамостійнено на взір Данціґу. Це одначе не вдалось і Атос перейшов під виключну опіку Греції. Большевики довший час намагались, щоб монашу республику дістати під свою „опіку“, на щастя це їм не пощастило. Але й без цього, вони найшли шляхи і способи, щоб шкодити афонським братчикам на кожнім кроці. Осьтак, поза обсягом гори Атос істнувало богато славянських, передовсім українських хліборобських хуторів і осель. Їх мешканці були колись царськими підданими. Без тих осель не можуть одначе українські і московські монахи жити; тому ті оселі большевики в особливій умові з Греками сконфіскували. Крім цього святу гору відвідували перед війною тисячі прочан і паломників, особливож з простору бувшої царської Росії; прочане купували на Святій Горі всякі монаші вироби, образи, хрести ризи, святе письмо, духовні книжки, паломничі памятки, тощо. З цього афонські братчики утримувались. Наслідком політики большевиків, ця паломнича струя після війни цілком припинилась. В 1928 р. 3000 афонських братчиків звернулось з протестом до Ліґи Націй; розуміється, цей протест як і богато подібних був цілком безуспішний.

Монаша республика на горі Атос істнує вже більше як 1500 літ, ще від часів Константина Великого. Тотеж, хоч як большевики утруднюють життя афонським братчикам, тисячелітні традиції є сильнійші від всяких безглузних придирок хвилевих червоних лупіїв. Монаша республика стоїть і буде ще довгі віки стояти. На святій горі находиться три роди монастирів; отжеж монастирі *ідіоритмічні*, в яких живуть монахи з власною посілістю, потім т. зв. *койнобіони*, отжеж заведення де монахи живуть спільно, і зрештою, *еремітажі*, отжеж місця, де монахи живуть як еремiти, по скелях і печерах, цілком відлучені від життя і стичности з людьми. В ідіоритмічних монастирях життя монахів порівнюючо легке; монахи живуть за власні гроші принесені зі собою, вони мають доволі велику свободу рухів, живуть в окремих келіях, виконують певні спільні роботи, як нпр. збирання вина і оливок, заладовування збіжа, тощо; лише три рази на рік ті монахи сходяться на спільний обід, зрештою ж варять кожень для себе окремо. Раз на рік вони вибірають своїх *епітропів*, т. є. наставників. Помимо порівнюючо великої свободи і легкости впоряду, воля ігумена є в тих монастирях свята. При стрічі з ігуменом, братчики клякають і цілують його руку. Таких монастирів є на Атосі вісім.

Потім існує 12 койнобіонів. Життя в койнобіонах є більш строге. В тих монастирах панує завсігди цілковита мовчанка, подібно як у латинських трапістів. По келіях койнобіонів живе по 2—3 монахи разом; кожна келія має свого наставника, якому братчики сліпо підчинюються. Того рода братчики живуть по своїх монастирях майже без звязку з іншими; кожен койнобіон, це неначе республика в республиці. Зовнішний життевий впоряд є дуже строгий, братчики сходяться тільки в суботу і неділю на спільну їжу, одначе моляться всі разом.

Аристократами на острові є одначе справжві еремiти, монахи, які живуть в цілковитім відосібленню, в окремих печерах і келіях викуваних в скалі. До тих келій немає нераз ніякого безпосереднього доступу і еремітам опускається їжу в кошику на шнурах. Ті люде жиють в повнім відреченню від всіх благ і звязків зі зовнішним світом, в повній матеріяльній біді, на вічнім пості і молитві. Цікаво, що ті келії і печери винаймається спеціяльною умовою; на них є усталені сталі ціни і починаючи своє самітне життя, еремiти підписують окремі контракти. Нині живе на Атосі около 900 еремітів.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Сов-Кіно.

(Гумореска).

Совкіно тай Совкіно!

Кіно на село тай кіно на село!

Ну і приїхало.

Три вози з будами. Двайцять хлопа. Шість скринь. Цуцик і ще якась баба.

А дядьки зза плотів:

— А котрий то Совкіно.

— Та певне той в капелюсі.

— Йдіть, або він на того подібний.

— А що ви гадаєте — Совкіно?

— Та казав Мленик, що полотно, а на полотні люде ходять, вози йдуть, паровози, водокачка.

— Агій! По полотні?

— Та не тільки. Хлопи цілуються, баби всякі.

— На полотні?

— Еге!

А селом: Приїхало Сов-кіно!...

— — — — — — — — — — —

Ну і приїхало.

Заїхало до Андрія Задоренка.

— Христе, Спасе!

Увійшли в хату:

— Хазяй! Культура їде. У тебе стодола велика.

— Колиж сіно є.

— Викинеш! Що там сіно. Культура — розумів?

— Та — розумів.

Викидає сіно, а Совкіно стоїть та жде.

І так: три буди. Двайцять хлопа. Шість скринь. Цуцик і ще якась баба.

Ну й викинув.

— Хазяйко їсти щонебудь є?

Ахнула Задоренчиха — двайцять хлопа цуцик і ще якась баба.

Але культура — Нема що. Сюди, туди по сусідах! тут горщики молока, масло, два хліби, крупу.

Ох, як сіло Сов-кіно. Ох, як почне їсти. Аж — за вухами лящить.

А Задоренчиха тільки шепотом чоловікові.

— Не знаєш — довго будуть?

І так само шептом:

— Хто знає. Культура тай годі.

— — — — — — — — — — —

Попоїло Сов-кіно тай один пішов в село, а девятнайцять остало.

Стягають шість скринь з воза, випрягають коні од трьох буд, тай до стайні.

Задоренко:

— Корова тільна. Побійтесь...

Сов-Кіно:

— Культура! Сов-культура.

Завели.

Сов-кіно:

— Їсти конякам. І собаці.

Задоренко (тихцем):

— Наїштеся гірчиці.

— — — — — — — — — — —

Та вже Сов-кіно до стодоли влізло. Вже сини Задоренка сіно винесли, а ті замкнулися в стодолі.

Боїться Задоренко:

— Ще до лиха підпалять.

Глядить в шпару — та коли спини напроти. Хтось побачив:

— Цікавий хахляк на культуру —

Та далі ціле село лізе. Баби, мужики, хлопці, дівчата.

Хтось: Вітайте!

А Задоренко (в голос): Гей — та то поперекидають геть усе...

А Сов-кіно:

Та що ти знаєш?

— — — — — — — — — — —

— Хазяй верета у тебе є?

— Нема!

— Давай, а то самі пошаримо. —

Ех! Витягнув — та дав. Ще на смарин мав — а дав.

Понесли до стодоли — а в стодолі народу.

А Задоренчиха в плач:

— Пропало, напевно пропало!

А Задоренко:

— Не плач жінко.

Хтось в хату!

— А йдіть подивитись!

Хто піде? Задоренчиха плаче, а Задоренкові треба по хазяйству походити, аби що непропало. А два сини біля дверий.

— — — — — — — — — — —

Ох! Свище! гримотить, туркоче. А світить! Задоренко тільки голову руками:

— Запалять! Ой запалять.

Та наносив води, та в бочку налив, та гак забив на дручок, та до св. Пасомія молиться.

— Од повітря, глада, огня...

— Іхі — хі! Уху — ху!

А далі:

— ха — ха — ха!

Та так, що Задоренко: Свят — свят —

Повиходили люде. Та кажуть: Хороше. Отак тобі міліціян баґнетом просто буржуеви в шлунок. Ох та тікали буржуї...

Та ще:

— Підпалили будинок —

А Задоренко:

— Отто! в моїй стодолі...

— — — — — — — — — — —

Сіло Сов-кіно (Двайцять хлопа, шість скринь, цуцик і ще якась баба) на віз тай пугою:

— Здраствуй товариш!

А Задоренко:

— Верету! Верету оддайте!

— Здраствуй!

— Верету! Ве-ре-ту!

А Сов-кіно:

— Контреволюція!

Сов-кіно поїхало, а контреволюція остала на селі.

0000

Цікаво теж, що на остров немає вже від 4 століття по Христі ніяка женська особа жадного доступу. Траплялись випадки, що візантійські цариці і царівні пробували найти доступ на Атос — але й їх царська гідність не помагала. Заборона супроти женського пола простягається навіть на всі звірята, заокрім — бжільної матки.

Свята гора відіграла свою ролю також в історії України; наше духовенство підтримувало з Атосом дуже живі звязки. Особливо знана є історія українського ереміта, Івана Вишенського, в свій час великого оборонця православя перед унією. З часом Вишенський залишив релігійну полеміку і переселився на Атос. Оборонці православя старались згодом його знова перевести на Україну, але Вишенський відмовився. Історію Вишенського дуже гарно зясував Іван Франко у великій науковій праці і також в окремій віршовій поемі.

Ю. М.

Листи з Риму.

(Від власного кореспондента „У. Г.“).

З приводу одного відчиту.

Рим 23/XI 1929.

Є в Римі одна площа, що носить назву — „Пяцца дель Джезу“ — площа Ісуса. На неї величезним фасадом виходить церква Єзуїтів — „дель Джезу“ і похмурий темний палац, що в ньому находяться ріжні установи закону Єзуїтів.

Не знати в силу яких будівельних особливостей, на площі тій завжди, — і в найтихший день, — протягає вітер. Гострий дотеп Римлянина не міг оминути того цікавого факту і відбився в помовці, що яскраво очеркує відношення до могутнього закону:

Колись, в далекі часи, по Римі гуляли разом Нечистий та Вітер. Довго блукали вони по його покручених вуличках та величезних, просторих площах, аж поки не дійшли до маленької площі „Джезу“. Нечистий глянув на похмурий палац, зрадів, ніби щось пригадав і, звернувшись до Вітра, сказав йому: Брате! Зажди на мене тут. В тім палаці я маю діло... — Вітер згодився: „Глядиж, не барися...“ Пішов Нечистий, та як загостював в тім палаці то й досі гостює, а Вітер все чекає та свище по закутках площі... Все чекає...

Пригадував я собі сю помовку, як стояв на площі „Джезу“, чекаючи на о. Б.; ми мали разом з ним увійти до палацу братів Єзуїтів, бо там монс. Дербиньї, президент Східнього Папського Інституту, мав читати відчит про „Антирелігійний фронт в Совєтській Росії“. Цікаво було почути відчит, цікаво було й пізнати еп. Дербиньї, що відограє не абияку ролю в тій Ватиканській політиці, що скерована на Схід Европи.

З самого початку большевицької революції, Ватикан звернув пильну увагу на Росію, де його могутній колись соперник — православна церква, — втрачала все більше грунт під ногами, роскладалася і, видимо, не в стані була охоронити людність, і особливо дітей а молодь від атеїстичної або сектантської пропаґанди.

Ватикан вважав, що для поширення католицизму в Росії, трудно чекати на більш сприятливий час, — і то тим більше, що большевики, в своїй революційній, антирелігійній люті, звернулися перш за все і майже виключно проти офіційного „православія“, що традиційно вязалося з монархізмом і консерватизмом. Рим вважав, що в своїй боротьбі проти „православія“, большевики захочуть шукати союзника в католицтві і дадуть йому можливість вільно поширюватися за кошт бувшої державної релігії—православя. Тому, з одного боку, Ватикан почав притягати до себе російських обездолених еміґрантів, що — за шматок хліба — і бачучи повний розгардіяш в вищій православній гієрархії, — охоче визнавали право Папи на кермування цілим християнським світом, — а, з другого боку, заграван з большевицьким урядом. І саме тоді, як православні церкви обдиралися з ікон і ріжних дорогоцінних приналежностей культу, в той час, як православні священики і епископи переходили по большевицьких вязницях справжні тортури, папський нунцій пертрактував з Чічеріном в Ґенуї.

Се були ті часи, коли европейські політики затуляли вуха на всі „істеричні вигуки“ українських і російських еміґрантів, що благали в імя найпримітивнійшого почуття чести й гуманности не визнавати уряду катів та богохульників... Се були ті часи, коли руку продавця краденого та награбованого, руку висланця найбільш неморального уряду, який існував коли в світі, ласкаво стискали одночасно і висланець Папи і сам італійський король, — представники найвищої влади духовної і світської на землі...

З того часу багато води поплило до моря, і багато нової крови поніс на сивих хвилях Дніпро.

І от з Папської катедри ми чуємо нині вже інші слова, а Намісник Божий прикликає весь світ молитися за шляхотний народ, що вдягає страдницький вінок, в боротьбі за віру. Відчит еп. Дербиньї був перейнятий святим обуренням, кожне слово його було ніби закликом до хрестового походу, на боротьбу з тими злодіями, що обікравши церкви, крадуть у Бога найдорожчі скарби — людські душі і людські серця.

Відчит ділився на три частини: 1. Загальне відношення большевиків до всіх релігійних культів; 2. Антирелігійне виховання дітей та молоді в Большевії і 3. Відношення большевиків до католицтва. З особливою силою еп. Дербиньї підкреслив значіння того факту, що по большевицьких школах згідно з офіційними даними, 12 міліонів дітей проходять науку воюючого атеїзму: „12 міліонів, — голосив він з запалом, — запамятайте добре се число і подумайте, що воно має значити для серця Предоброго“.

В останній частині, еп. Дербиньї підкреслив, що большевики вже не скеровують всіх зусиль на боротьбу з православієм, але навпаки, в останні часи, особливу увагу звертають на боротьбу з католицтвом. Він наводив силу цитат з офіційних московських ґазет та журналів, що висловлювалися про католицтво дуже гостро, а про Папу... вельми негідно.

Саля була вщерть набита народом — головне чорними реверендами, з котрих ясно визначалися червоні киреї двох кардиналів та шапочки монсіньорів та епископів. Було й зо два десятки світських, а поміж ними посли польський, французький і перуанський, міністри нікарагуанський, баварський, чехословацький, австрійський та інші члени дипльоматичного корпусу при Ватикані.

Оглядаючи всіх, я думав: як то змінилися обставини; сам час певно працює за нас. Раніше нас ніхто не слухав, не хотіли йняти віри, затуляли вуха, або недовірчиво посміхалися: се все, мовляв, ваші особисті перебільшення, робите з мухи вола. Тепер навпаки, сам іноді не хочеш йняти віри тому, про що барвисто і пристрасно оповідає сей гарний, красномовний прелат. Европа починає нас розуміти, — бодай в тій частині, що стосується до боротьби з нашим північним ворогом. Ватикан, незвичайно чуйний, перший заповідає жорстоку боротьбу за визволення від страшної тиранії.. Він не брязкає зброєю, він закликає молитися, але в тій молитві ви відчуваєте стільки святого обурення і палкої віри, що вона і приспалих пробудить.

Євг. Онацький.

P. S. Італійські часописі повні звісток про терор на Україні, і про протибольшевицькі та протикацапські маніфестації української націоналістичної молоді в Галичині...

Є. О.

ЛИСТИ З ВІДНЯ.

(Від власного кореспондента „У. Г.“).

І. Повоєнна Австрія. — Боротьба за владу. — Шукання сили і влади на вулиці. — „Гаймвер“ і „Шуцбунд“. ІІ. Угода як передишка. — Сторонні впливи. — На якій лінії лежить розвязка австрійського державного питання?

I.

За десять років свого існування, сучасна австрійська республика, оце вже не перший раз приковує до себе увагу европейської суспільно-політичної думки. Маленька країна зі значною промисловою продукцією і порівнуючи з недостаточно розвиненим хліборобством, позбавлена до того колишніх ринків збуту, а також небогата на капітал, — опинилася майже в безвихідному положенню. Закована у тяжкі кайдани санжерменського договору, який унеможливлює їй свободу рухів на міжнародньому полі, обтяжена ріжними позичками і боргами, — стала Австрія мячем в руках блищих і дальших сусідів і опікунів. Пасивний торговельний білянс, величезне безробіття (скількість безробітних хитається на протязі року поміж 300 — 100 тисяч), тяжке становище селянства, а також загальне зубожіння населення, — роблять Австрію цю, так би мовити, жертву вільсонівських прінціпів, неспосібною власними силами розвязати постійну господарську крізу.

Отже не диво, що в цій країні при таких обставинах, дуже загострилась боротьба за владу, бо як це завжди буває, — уздоровлення і направа в державній господарці, вимагає значних жертв з боку усіх верств населення. Тимчасом в Австрії витворилась за останні роки доволі неясна політична ситуація.

Австрійська соціял-демократична партія, спираючись на могутню орґанізацію професійних спілок та користуючись підтримкою значної частини ремісників, дрібних крамарів і службовиків, — здобули в свої руки віденський громадський уряд, як також цілий ряд міських громад. Одночасно вона здобула великий вплив в цілій країні, одержавши при останніх виборах до парляменту понад 40 відсотків всіх відданих голосів. Це значить, що колиб вона здобула ще яких 9—10 відсотків, моглаб тоді легко захопити владу над цілою країною. Спекулюючи на таку можливість, вожаки соц.-демократичної партії саботували, на протязі останніх років, заходи уряду, який хотів перевести направу господарки в країні. З окрема соціялісти унеможливлювали праці парляменту, бо були пересвідчені, що незабаром самі прийдуть до влади в державі та матимуть можливість розвязати фінансово-економічну крізу на підставі своїх власних плянів і партійної рецепти. Ставало ясно, що соціялістам не лежить на серці допомагати буржуазному урядові в його заходах охоронити країну від ще гіршого занепаду, бо на їхню думку, це віддалювалоб час захоплення ними влади в державі.

Цілком зрозуміло, з другого боку, що австрійські буржуазні партії намагалися і намагаються затримати владу в своїх руках. Переконавшись, що соціялісти свідомо саботують всякі починання уряду, рішили буржуазні партії добитись перегляду і зміни австрійської конституції, щоб таким робом довести до радикальної зміни загально-політичного становища в державі.

Справа в тім, що обовязуюча досі австрійська республиканська конституція, ухвалена в дуже тяжкий час, після розпаду габсбурської монархії, має чимало хиб. І так наприклад президент австрійської републики є дуже обмежений в своїх правах, а уряд находиться в повній залежности від парляменту. Разом з цим обмежена є компетенція та ініціятива виконавчої влади взагалі. Тому в країні витворилися цілком неприродні і дивні політичні відносини. І так за діяльність уряду та за законодатну працю несли відповідальність лише буржуазні партії, коли з другого боку без згоди соціялістичної опозиції не можна було ухвалити ні одного важніщого закона, чи зробити якогось поважного кроку на міжнародній арені. В додатку до цього утворили собі соціял-демократи власну напів військову орґанізацію „робітничої самооборони“ — „Шуцбунд“, щоб за її допомогою могти легше переводити та орґанізувати страйки та взагалі при потребі залякувати австрійську буржуазію.

Буржуазія, переконавшись, що шляхом парляментарної боротьби їй не можливо дістати перемогу над соціялістами, а що більше, побоюючись, що соціялісти, на підставі обовязуючої досі конституції, змоглиб навіть захопити в свої руки владу, — рішила повести уперту боротьбу проти „австро-марксістів“, поза парляментом, користуючись їхніми методами. Для цього й була створена за останні роки теж напів військова орґанізація — „Гаймвер“. Нині вона що до числа не менша за „Шуцбунд“, але зате має вона більше зброї та кращі військові кадри. Ці останні складаються з бувших старшин колишньої габсбурської армії. Зразу „Гаймвер“ ставив собі за завдання лише підтримувати урядові партії в їхній боротьбі з соціял-демократами („австромарксістами“). Колиж провідники „Гаймвери“ пересвідчилися, що самі буржуазійні партії не є в стані зломити сили соціялістів, почали тоді боротися з останніми навіть на власну руку. Покищо боротьба ця точиться в межах законности, але при певних обставинах може вона прибрати форми масових збройних сутичок. Провідники „Гаймвери“ з тою думкою не криються і в той спосіб лякають соціялістів, щоб вони погодилися на ріжні вимоги „Гаймвери“ та пішли на уступки.

Урядові партії використовують цей рух і власне за його допомогою добилися вже чималих уступок з боку парляментарної опозиції.

(Лист ІІ. буде).

НЕСВІДОМИЙ ЗЛОЧИН.

В наших товариствах, як культурно-просвітних так і економічних, панує дивний погляд, а іменно: що кожне товариство може гарно розвиватись, не будучи орґанічно звязаним з іншими товариствами.

Дуже часто товариство замикається в вузьку вуличку і провадить вузьку фахову роботу, замикаючи очі на все те що робиться на інших ділянках. Дуже часто буває так, що кооперативний робітник майже цілком не цікавиться культурно-просвітною справою, а робітник культурно-просвітний обмежується лише просвітною справою, мовляв: я роблю те, що до мене належить! А буває ще й так, що наслідком подразнених амбіцій, форсують товариство одно, коштом другого. Поділом товариств на більше і менше важні, ми поповнюємо, хоч і несвідомо, страшний злочин супроти народнього орґанізму. Загально відомо що кожне тіло складається з поодиноких частин, а кожда з них має інше призначення. Але в орґанізмі вони становлять одну цілість, вони тісно зі собою злучені і всі разом стремлять до одної мети — до здобуття кращого майбутнього Нації. Всі товариства повинна оживляти велика Ідея, для якої працюємо і про котру не вільно ніколи забувати. — *Полтавець Хмурий.*

Як світ приймав винаходи?

Світ 20. століття уже так привик до щораз то нових винаходів, що приймає навіть найбільш епохальні з них рівнодушно. Часописи завважуть цей або той новий проєкт, через кілька днів імя винахідника на устах всіх — а там і забувається воно, уступає місця другому. І тільки в картках історії остає воно записане золотими буквами.

Та не всіх винахідників приймали лаврами. Середновіча знає богато примірів, де винахідникам за добро платили невдякою, часто й смертю.

Коли Лямпе і Кінке винайшли новочасні лямпи то їх зустріла хмара обурення. Жеклі, письменниця французька писала тоді так: „Відколи введено ці лямпи — бачимо повно молодих людей в окулярах. Добрі очі задержали тільки ті, що ще при каганцях і пишуть і читають“. Колиж винайдено світляний ґаз, то другий француз, Нодіє, писав: „Як дерева повсихають, кольори полиняють і потемніють, а люде з часом видусяться, то цему буде винен отой клятий ґаз“. А вже як ґаз виперла електрика, то парижські журналісти незнали що й писати. Шатн писав: „Це найгірше світло. Воно осліплює й окалічує людей“, а Тексле пророкував, що „Париж ніколи не прийме цього світла, яке надається до освітлення кладовищ...“ Сьогодні — знаємо, Париж тоне в повені електричного світла...

Подібно приймив світ і парову машину. Як зявилася перша льокомотива, то історик Тієр (1797—1877) кричав, що „ця забавка добра для дітей“ а Діонізови Папінови (1647—1710) що змайстрував перший пароплавник, розбили йому зовсім.

Та ще гірша доля зустріла цілий ряд славних винахідників новіщих часів: Фультон, що в 1807 р. вибудував перший трансокеанічний пароплав умер з жури на серце, Тилина Лебу, що винайшов ґазові міські лямпи, замордували його вороги в Парижі, Михайла Сервета, що відкрив систему циркуляції крови, спалено живцем в Женеві, а Осипа Жакарда, винахідника механічної ткальні (1752—1834) хотіли ткачі з Мону втопити в ріці і його до смерти побитого, ледви виратувала поліція.

Та найгірше закпила собі доля з Горакія Целса, що став добродієм людства винайшовши етер, уживаний при операціях. Його так висміювали та переслідували, що він наложив на себе руку.

Дійсно — невдячний світ.

Чи Ви вписалися вже в члени УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ? (вул. Руська ч. 3/ІІ). Річна вкладка 6 золотих.

Ідіотські рекорди.

—o—

Один з кращих письменників Франції, Жоле назвав був рік 1928 роком рекордоманії. Кождий пересічний чоловік хорував — каже той письменник у томуж році на умову недугу, яку можнаб назвати „манією великости“, а яка обявлялася тим, що дана людина за всяку ціну хотіла здобути розголос й славу — осягнути рекорд. В томуж змаганню чіплялися іноді люде дивовижних доріг і доходили прямо до божевілля. Не кождий міг перелетіти океан, осягнути аеропляном 12.500 м. висоти і т. д. і от Жоле нараховує ще й таких рекордистів-диваків:

В Анґлії якийсь рекордоман зїв на святий Вечір 100 традиційних пудинґів; це така скількість, що й слоня могла загнати на тамтой світ. В Парижі німець, Шнабель одним духом випорожнив 10-літрову гальбу пива, але його знов побив на голову інший „змагун“, що в неймовірному часі 23 і 1/5 секунди випив 10 літрів пива, тоді як Шнабель пив їх 1 мінуту й 10 секунд. Отже побив противника на часі. Берлінець Зенер також ас рекорду: Він на протязі 10 днів зїв 300 фунтів вепровини і був зовсім здоровий, а інший його співмешканець пробував здобути славу тим, що що півгодини зїдав 7 і 1/2 м. ковбаси. Зновож один італієць в часі обіду зумів зїсти 3 1/2 кільометра макарону.

Ніби в контраст до цих рекордовців постив знов якийсь анґлієць Єлли цілих 44 дні і хто зна чи не бувби осягнув безсмертної слави, якби поліція не була прилапала його на тім, що він потайки їв чоколяду.

Ідіотські рекорди знає в 1928 р. й музика: Менчестерець Мек Брид переграв тисячу разів на фортепяні мелодію популярної пісні, не здіймаючи рук з клявішів, поки врешті не впав зімлілий. Саксонець Кемп грав на фортепяні без відпочинку 38 годин, італієць Недро Люччі „дув“ на трубі 6 годин і 20 мінут, а якийсь Грек переплив Дарданельський пролив, граючи ввесь час на устній гармонії.

Дехто пробував в 1928 р. здобувати славу ногами. Найсильніщим кандидатом на рекорд був під тим оглядом якийсь Фернандо, що танцював вальса через 6 днів без віддиху. Фернандо їв і пив у танці, а перетанцював з більш як з 1000 дівчатами.

Вкінціж і язиком хотів дехто осягнути рекорд. Берлінець Горац був під тим оглядом безконкуренційний! він говорив промову через повних 48 годин, попиваючи тільки час до часу пиво.

Направду — дурнів не сіють, не жнуть Самі родяться...

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

О. Глум: *„Безбожник“* Жарт на 1 дію. Львів 1929. Вид. „Русалка“. Дісталась мені в руки новища брожурка і жаль мені стало паперу та і видавця, якій поруч з гарними книжочками друкує такі річи, як О. Глум „Безбожник“. Убога і бідна наша театральна бібліотека. Щоб сказалиб наші фахові люди, колиб перечиталиб сю писанину. Невже призначена вона на наші села і має служити виховуючим середником? Шкода такі книжки друкувати, а ще більше читати. — *Б.*

Анатоль Курдидик. — **Ясні Вогні.** Оповідання. Накладом видавництва „Добра книжка“. Львів 1929. Серія „Цікаві пригоди“ ч. 7. Ст. 35.

Микола Залізняк. — **Як люде до кращого життя доходили.** (Нариси зі загальної історії людської культури). — Накладом фонду: „Учітеся брати мої!“ Ч. 13. Стор. 295, 4°, Львів, 1929.

Михайло Рудницький. — **Місто контрастів.** *Враження з Льондону.* Львів, 1929. Видання тов. „Просвіти“ 132 ст. 4°.

Що чувати в світі?

Большевики. Процес проти 42 членів протибольшевицької орґанізації в Вороніжі, скінчився. Підсудні, як ми вже писали, гуртувалися під покришкою роліґійного товариства. У висліді процесу засуджено 16 підсудних, на чолі з Парховенком, — на кару смерти. — Надходять все нові відомости, про тих цімецьких кольоністів, що рішили покинути свої поля, на яких від десятків і соток літ працювали, і вертати назад до батьківщини. Показується, що тих нещасних людей вигнав голод з їхніх хат і що вони, склавши на вози все своє майно, рушили возами в дорогу до Москви, щоби там просити німецького посла о дозвіл і можність вертати до батьківщини. На полях під Москвою зібралося 14 тисяч німецьких кольоністів і там вони під голим небом отаборились. Більшу чистину тих примусових мандрівників вислали большевики насилу назад у ті місця, звідки вони приїхали, а лише 4 тисячам удалося дістати пашпорти на виїзд до Німеччини. Відомість про мандрівку німецьких кольоністів порушила також Греків і Лотишів, які хоч вже з діда-прадіда осіли на рілі і утворили свої кольонії в бувшій Росії, — покидають тепер масово своє добро і втікають з большевицького пекла. — Ми вже писали, що під оглядом господарським находиться большевія на краю пропасти. Але в останних часах анархія і безголовя господарче приймає небувалі досі форми. Ось нпр. большевицькі ґазети доносять, що селяне на цілому просторі СССР визбуваються масово худоби рогатої і безрогої. Торговиці поодиноких міст є переповнені худобою. Селяне, питані про причину такого масового визбуванняся худоби, кажуть, що вони волію‌ть продавати худобу тепер хоч і по знижених цінах, ніж чекати до зими поки комісари большевицькі не встановлять таких урядових цін, що прийдеться віддавати худобу за безцін. Так само було в минулому році зі збіжем. Друга причина визбуванняся худоби є та, що большевики селян так ограбили з зерна і паші, що нічим буде худобу в зимі годувати. Не треба казати, що такий стан грозить краєви не лише винищенням худоби, але також в парі з тим буде страшний брак молока. — Боротьба селян з большевиками не притихає. Ґазети большевицькі пишуть, що в Кагарлику на Київщині, вимордували селяне одної ночі трьох большевицьких комісарів, які прибули з Київа на село з відчитом про потребу боротьби большевицького уряду з українськими націоналістами. В Полтаві замордовано на одній з головних улиць команданта місцевої чрезвичайки — Тєрехова. В Умані напали міщане на місцеву большевицьку кооперативу „Червоний прапор“, і підпалили її, замикаючи в середині двох большевиків. Обидва вони згоріли в будинку.

Китайсько-большевицький фронт. Нещасний Китай хорував все і хорує сьогодня на страшну недугу — анархію і отаманство. Ця недуга ніколи не давала можливости Китаєви протиставитись рішучо ворогам і виступити однодушно проти них, не дає вона й тепер можности Китаєви дати належну відсіч большевикам. В останних часах стягнув Китай до Манджурії на протибольшевицький фронт біля 150 тисяч війська. Та що з цього коли комендант манджурського округу — двайцятьлітний син убитого маршалка Чанґсоліна дивиться кривим оком і не довіряє тим військам, що їх уряд нанкійський прислав з нанкійської области в Манджурію, вбачаючи навіть в нанкійських військах своїх ворогів і підозріваючи, що вони одного дня замість вдарити по большевиках виступлять проти нього. В додатку молодий комендант Манджурії займається також купецтвом опріч своїх військових справ і продає таксвану сою, а що відборцями тої сої було раньше в великій мирі населення большевицького Сибіру, тому молодий конмадант, а старий купець не прочби побалакати собі з большевиками аби лиш ішов зі соєю, бо має її цілі ваґони і вона йому гниє. Другий такий отаман маршалок Фенґ також не може всидіти спокійно і в останніх часах став бунтуватись проти командуючого усею китайською збройною силою Чан-Кай Кчі. Також в правляючий Китаєм партії національної єдности таксваної Гоміндан, не має тої єдности. Ліве крило партії (хоч і дуже слабе) зиркає в бік большевиків і ось два тижні тому назад удалося большевізуючим командантам підняти бунт в Кантоні проти нанкінського уряду. І тому уряд замість зміцнювати свої позиції на протибольшевицькому фронті мусів післати свої війська проти всяких отаманів Фенґів та кантонських бунтарів. Ту, пануючу в Китаї анархію використали большевики і несподівано вдарили на своїх двох крилах по китайському фронті. Большевикам удалося навіть відкинути цілий китайський фронт на віддаль поверх 100 кільометрів в глубину манджурської території.. Большевики націлилися на здобуття одним своїм крилом Харбіну, але наступ свій мусіли спинити з огляду на домагання Японії. Японія хоче при цій нагоді спечи свою печеню і дістати в посідання Манджурію. На це знова Америка ніяк не погоджується. Останний наступ большевиків започаткував новий жвавий дипльоматичний і війкоєвий танець, біля манджурського питання.

Франція. Французька нація сумує над могилою „батька побіди“ — Юрія Клємансо. Незломна воля, велика віра і патріотизм Клєменсо, вирішили про побіду Франції в останній світовій війні. Про це знають, цього свідомі усі французи і тому у них стільки жалю викликала смерть „старого тигра“, як його загально називано. Клємансо обняв керовництво урядом в найскрутніщий для Франції час. А саме коли на початку 1917 року положення на европейських фронтах, а з окрема на фронті французько-німецькім, було дуже непевне і хитке, коли французьке громадянство, переляканe і пригноблене, стало щораз частіще і щораз гостріще домагатись заключення за всяку ціну мира з Німеччиною, коли так в армії як теж серед цивільного населення поширилася страшна зневіра в силу і побіду Франції — в такий власне час обняв владу, голова ради міністрів — „старий тигр“ Клємансо. Незвичайна сила і заслуга Клєманса в тому, що він зумів в короткому часі всеціло запанувати над настроями всего французького громадянства і зумів натхнути його новою великою вірою в остаточну побіду французької зброї Він видобув з глибин душі своєї нації усі можливі цінности та при їх помочі перевів духову мобілізацію та дисципліну французького громадянства. З усею рішучістю взявся він до нищення всіх осередків зневіри, караючи немилосерно кожду спробу довести до порозуміння з ворогом. Кільканайцять присудів смерти, виданих на його приказ, супроти тих політиків, що поширювали думку негайного замирення і потребу перервання війни, переконали нарід французький, що минув час слабодушности і нарід почув в собі волю побіди. І власне батьком тої побіди, яку віднесла Франція в великій світовій війні був Клємансо. Не дивно проте, що смерть його оплакує уся французька нація, яку він виратував від сорому і упадку. Після заключення побідного мира Клємансо уважав, що він те, що до нього належало зробив і тому хотів усунутися від безпосередного дальшого керовництва французькою політикою. Найшлися однак люде у Франції, які уважали, що в доказ вдячности для „батька побіди“, Франція повинна зробити Клєманса президентом держави, себто дати йому найвище достоїнство в державі. Поставлено навіть кандидатуру Клємансо на президента держави. Але захланність партійна, завись особиста, а передовсім страх парляментарних послів і політиків перед сильною рукою Клємансо спричинилися до цього що забракло при голосованню кілька голосів і через те кандидатура його упала. Коли Клємансо довідався про вислід виборів, заразже зложив усі урядові достоїнства і виїхав до свойого маєтку в Вандеї, де жив в самоті, криючи в душі своїй жаль до людської невдячности. Від того часу не брав Клємансо участи в публичному життю. Щойно по смерти Клємансо, склонила ціла Франція свої голови над могилою того великого Француза.

Чехословаччина. Зі складненням нового уряду не йде. Оце вже пять тижнів минуло, а нового уряду не то що нема, але поширюються відомости, що Удржаль, якому президент Масарик доручив скласти новий уряд, має зложити доручене йому завдання. На підставі тих відомостей, президент Масарик мавби дати таке доручення провідникови чеських соціялістів-демократів, Гамплеви, або провідникови народніх соціялістів, Бенешові. Колиб також їм не удалося скласти нового уряду, тоді дійшлоб до утворення позапарляментарного уряду. На підставі знова інших відомостей, Удржаль має надію, що йому все таки удасться склеїти новий уряд. — Словаки вирішили остаточно про своє відношення до чеськах партій. З огляду на те, що так чеські праві як і ліві партії відкидають думку співпраці в майбутньому новому уряді зі Словаками, Словакам не лишилося нічого іншого як проголосити своє вороже відношення до чеських партій, та їхнього уряду. Словацька ґазета „Словак“ пише: „Словацька народня партія заявила була чеським партіям, що згодиться приступити до співпраці в новому уряді під тою умовою, коли чеські партії зобовяжуться вставити до законів конституції такі пункти, які забезпечувалиб Словакам широку автономію і окремішність. Домагання Словаків зістали відкинуті і в той спосіб Чехи визвали Словаків на бій. Цей бій Словали приймають і зачинають уперту боротьбу, без огляду на наслідки і шкоди, які з того приводу можуть впасти на чехословацьку републику. З сьогоднішним днем припинюється вся ка співпраця Словаків з Чехами“.

Литва. Останніми часами, що раз частійше виринає серед литовських політиків думка про те, щоби навязати якнайбільше приятельські і союзницькі звязки зі Швецією. Думка ця втілиться правдоподібно в заключення союза Литви зі Шведчиною і Литва опреться в майбутньому о Шведчину.

Мадярщина. В Мадярському парляменті дійшло минулого тижня до крикливої демонстрації соціялістичних послів. Причиною демонстрації було те, що в парляменті мадярському зявився як гість італійський міністер Джюляно, якого мадярські посли з правиці дуже горячо витали і оплескували. На це соліст підняли крик і стали вигукувати в бік італійського міністра.

Палестина. Минулого тижня намагано убити в Єрусалимі головного прокуратора в Палестині — Бентвіча. Молодий Араб стрілив до Бентвіча кілька разів з револьвера і ранив прокуратора в ногу. Атентатчика поліція арештувала. В звязку з цим переведено в Єрусалимі цілий ряд арештів, а між іншими арештовано дві найвизначнійші арабські родини. Арештовано також провідника єрусалимських арабів. Взагалі ворогування поміж Арабами і жидами загострюється.

В останній хвилі.

Внесення о признання державної незалежности України, в вашинґтонському сенаті.

Вашинґтон 28 листопада. Ґрупа сенаторів на чолі з сенатором Ков плєнд, поставила в сенаті Зєдинених Держав півн. Америки внесення о признання державної незалежности України. Внесення це покликується на довговікову традицію українського народу і пригадує, що в 1917 і 1918 році, цілий ряд европейських держав, а також Совєтська Москва, визнали незалежність і самостійність України, а мимо того напали і окупували Україну. — Згадане внесення буде розглядане комісією заграничних справ американського сенату.

(За „Gazet ою Polsk-ою“ з 30.XI. 1929 р.)

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНЕ!

Перед нами місяць грудень, місяць Свята великого культурно-національного Почину!

День 8-го грудня, день *ідеї освітної праці!*

Значіння свята перейшло вже межі освітної орґанізації. Воно стало *всенароднім культурним святом,* щорічною пробою і іспитом, що закінчує один рік діяльности, а зачинає наступний. Сьогорічний іспит залежить тільки від нас самих. А перед „Просвітою“ переважні завдання: викорінення неписьменности і малописьменности, розроблення бібліотечного питання, а далі питання цілої позашкільної освіти, самоосвітних гуртків, започаткования позаочної самоосвіти.

Тому „Просвіта“ в ясну днину свого народження закликає всіх до єдности і співпраці, до засвідчення збірної волі на культурному фронті!

В тому дні нехай всі — направду всі — спішать з належними дарами для „Просвіти“. Так наказує збірний розум, того вимагає самозбереження себе, того вимагає національна честь! Від несення помочі, яка зрівноважилаби наші життєві недостачі та дозволила розвинути якнайширшу і найпліднійшу діяльність, не повинен, а навіть не сміє, ніхто відказатися.

Не минайте нікого і припильновуйте виконання обовязку супроти „Просвіти“, а через це супроти себе самих, супроти грядучого покоління, супроти майбутнього української Нації.

Святкуйте величаво Свято Просвіти!
Нехай живе день 8-го грудня, а з ним нехай кріпшає освітня праця!!!

Львів, дня 25. листопада 1929.
Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Союзи і Товариства.

Українське літературно-мистецьке Т-во імені Лесі Українки в Рівному з днем 1 грудня 1929 р. в помешканню Т-ва при вул. Обводовій 92 в Рівному відчиняє 4-х місячні одноразові

КУРСИ: хорові, театральні та малярські.

На курсі хоровому буде викладатися: Теорія співу. Ноти. Практика співу. Дирігенство. На курсі театральному: Історія театру. Вимова. Рухи. Характеризація. Орґанізація аматорських вистав. Режисерство. На курсі малярському: Історія штуки: Теорія та практика в малюванні. Креслення. Декораційне малярство. Крім того буде прочитано лекції з українства, археольоґії. Історія і теорія танців. Зголошуватись листівно: Рівне, Обводова Nr. 92 Канцелярія Літ.-Мист. Т-ва та особисто від год. 12—2 щоденно тамже. Зголошення приймаються до дня відчинення курсів. РАДА Т-ВА.

Заходом Філії Т-во „Просвіти“ в Перемишлі, відбудеться в неділю, дня 8-го грудня ц. р. в салі „Народного Дому“ свято „Просвіти“. Початок о год. 12 в полудне. Громадяне явіться численно і віддайте пошану Матері українських товариств. Не забудьте в цей день прикрасити своїх хат наліпками, які можна набути в канцелярії Філії та в Народ. Базарі.

—o—

Згідно з жаданням VI. Загальних Зборів Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові“ Виділ Т-ва Звертається отсим в послідне до всіх довжників „Допомогового Фонду“ Т-ва, щоби вони вирівнали до 14 днів свої зобовязання зглядом Т-ва, бо в противному разі Виділ буде змушений подати в пресі до загального відома назвиська довжників, та удатися не судову дорогу в ціли виекзекування своїх прав. — За Виділ Т-ва: *В. Ничай*, голова; *Ів. Микіта*, секретар.

—o—

Чергові Звичайні Загальні Збори Українського Академічного Товариства при Українському Науковому Інституті в Берліні відбулися дня 14-го листопада 1929. в салі Наукового Інституту. Після вичерпуючих звітів членів Управи з успішної діяльности культурної та станової, проведено перевибори Управи, до якої війшли Д-р Д. Олянчин, Д-р М. Гнатишак, Н. Іванина та М. Антонович та Контрольної Комісії, до котрої вибрано Д-ра К. Близнюка і В. Лебідь-Юрчика. Загальні Збори ухвалили в дальшому ході нарад слідуючу резолюцію:

„Загальні Збори Українського Академічного Товариства в Берліні з дня 14-го листопада 1929. з жалем констатують, що в біжучому шкільному році заведено в українській ґімназії в Ржавніцах коло Праги (в Чехословаччині) обовязкову науку російської мови. Загальні збори висказують з цего приводу незадоволення та апелюють до Управи та до учительського збору згаданої ґімназії, щоби цей стан річи як найскорше змінено та щоби місто російської заведено навчання іншої словянської мови (нпр. сербохорватської).

—o—

Річні ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Філії Сільського Господаря в Перемишлі відбудуться в пятницю, дня 13. грудня ц. р. о год. 11. пер. под. в салі Читальні Просвіти з такою програмою: 1. Відкриття зборів. 2. Відчитання протоколу з останніх зборів. 3. Звіт з діяльности уступаючі ради. 4. Вибір нової Ради. 5. Плян праці на біжучий рік. 6. Внески. Всіх членів проситься о участь. На случай неприсутности статутом предвидженої кількости членів, збори відбудуться о год. 12. — *Рада Філії.*

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця двірська: 39.00—40.—; Пшениця селянська: 35.50—36.50; Жито: 23.00—23.50; Фасоля біла 85—100; Фасоля краса 57—62; Горох пів Victoria: 45—50; Горох полевий: 34-39; Вика чорна: 28.50—29.50; вика шара: 25.00—26.00; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 25·25—26.25; Лен: 67—69; Отруби житні: 13·75—14·25; Отруби пшеничні; 13·75—14·25; Каша гречана: 48.50—50.50; ячмінна: 38—39; Пенцак: 36—37; Просо: 28.25—29.25; Конюшина червона: 125—135; Мак синий: 120—130; Мак сивий; 80—90.

Новинки.

Кацапів бють. Підчас забави в Болшівцях, рогатинського повіту, дійшло до бійки поміж місцевими свідомими селянами і замотеличиними кацапами. Кацапів вигнали з забави і побили.

„Ґенерал Галлер“—згорів. В Мразници згорів, з незнаних блище причин, нафтовий шиб, що носить імя сумної памяти ґенерала Галлера.

Наразі повне банкроцтво парляментарного буфету. Арендар парляментарного буфету поніс вeличезні грошеві втрати з цего приводу, що остання сесія сойму, яка була заповіджена на 30 днів, зістала відложена. Арендар накупив до парляментарного буфету всякої всячини для послів, а тимчасом посли розїхалися. Кажуть навіть, що арендар має внести скаргу до суду о відшкодовання. Цікаво лише кого він буде скаржити: офіцерів, сойм чи Пілсудского.

Провокації „русских“. Львівські кацапи викликали в неділю 1. ц. м. в Успенській Церкві у Львові галабурду. Коли після Служби Божої хор почав співати пісню „Боже Великий Єдиний“, тоді „русскі юноші“ стали ремствувати і покидати церкву. Наші студенти звернули їм увагу, що не годиться підчас національно-церковного гимну крутигися і виходити. Та русскі упімнень не послухали і тоді наші студенти рішили покарати галабурдників. Русскі зістали побиті.

Капітан Бирд долетів до полудневого біґуна. З Нового-Йорку доносять, що капітан Бирд перелетів щасливо понад полудневим бігуном і повернув до свойого табору. Над полудневим бігуном поробив Бирд цілий ряд дуже важних помірів і знимок. Все це матиме дуже велике наукове значіння. На підставі присланих Бирдом звідомлень, полудневий бігун положений на великій високорівні, що здіймається на 4 тисячі метрів понад поверхню моря. Боки високорівні є дуже стрімкі.

Незвичайний лист до Пана Бога. В одному анґлійському заведенню для божевільних приміщена є „хора“ жінка, яка весь час тільки й думає про те, якби могти листами звязатись з Богом. Наставниці в заведенню перешкоджують їй в цему і тому вона мусить писати потайки. Недавно переловили її наставниці як вона під колдрою вишивала лист до Бога. Наставниці спостереглися за пізно, бо згадана жінка вже мала листа готового. Вишивала вона його цілий рік. Лист має згорою тисячу слів, а всі букви є дуже виразні і гарно вишиті.

Жиди побилися між собою. Львівські жидики-комуністи напали в минулу суботу вечером на мешкання жидівського сіоністичного товариства „Гітахдут“ і побили там одного сіоніста.

Чи буде перепис населення в 1330 році? На підставі міжнародної умови, яку приняла і підписала Польща, має вона що 10 літ робити загальний перепис населення, зачинаючи від 1920 р. В новому проєкті буджету на 1930|31 рік не предбачується видатку на ту ціль. Супроти цего, головний статистичний уряд звернувся до ради міністрів, щоби вона дала гроші на переведення перепису, щоби в той спосіб Польща могла виконати взяте на себе зобовязання.

Як згинув Габібула? Одна анґлійська ґазета подає про виконання присуду смерти над Габібулою. В день виконання присуду волікли Габібглу кіньми аж на місце страчення. Шибениці були уставлені так, щоби Габібула та його пятьох міністрів дивилися на себе, як їх по черзі будуть вішати. Вішано їх однак в той спосіб, щоби вони не згинули зразу і по пяти хвилинах зняли їх з мотузків і щойно тоді розстріляли. Трупів Габібули та його міністрів не закопали, але кинули на поталу орлам і супам.

Свині зїли 6000 золотих. На передмістю Люблина збирала міщанка Жрубківна гроші і ховала їх в сінник. Одного дня її стара мати хотіла зробити прислугу і приємність дочці, постановила проте перемінити солому в сіннику. Як подумала так і зробила. Винесла сінник на подвіря і висипала солому через пліт на подвіря сусіда, що тримав свині. Коли молода Жрубківна прийшла до хати і довідалася, про мамину прислугу, наробила страшного крику і повідомила поліцію про те що в сіннику було 6 тисяч зол. яких вона не найшла в викиненій соломі. Поліція арештувала сусіда, але мусіла аразже пустити, бо не було доказів вини сусіда. Підозрівають, що 6 тисяч зл. зїли свині.

Великі морози в Америці. З Ню-Йорку доносять, що в Зєдинених Державах півн. Америки панують тепер дуже великі морози. Кажуть, що в такий час раньше ніколи таких сильних морозів не було. Наслідком морозу згинуло навіть кілька осіб.

Випадок чи душегубство. Вечером 24 листопада вийшов господар з Заріча, повіт Надвірна, Михайло Вацик на громадську луку. Несподівано впав револьверовий стріл, який ранив Вацикови груди. Хто стрілив і пощо — невідомо.

Парубоцькі порахунки. В селі Балинці, коломийського повіту, убито парубка Дмитра Далаборака з Кулачківець. В убийстві є запідозрені Дмитро Свірщук, Степан та Іван Слободзян, усі з Балинець.

Крадуть як круки. У Львові арештовано почтового урядника, Броніслава Купчакевіча, за те, що отвирав листи і то переважно поручені, надіючись найти в них гроші. Скільки грошей він вибрав — невідомо. Купчакевіча присудили за злодійство на... 3 місяці тюрми. — В Грималові, пов. Скалат, арештовано судового урядника, Тадеуша Ремуса, що вломився до каси місцевого суду.

„Ґмінні“ поліцаї на чолі банди злодіїв. З Жовкви доносять, що там викрито банду злодіїв до якої належали. і якою керували чотири „ґмінні“ поліцаї

Стрясення дна атлянтійського океану. 18. ц. м. ціле дно атлянтійського океану так сильно стряслося, що в наслідок цього трісло 10 підморських каблів-получень поміж Европою і Америкою. Таприплив моря в той час був незвичайно сильний.

В Большевії видають все на картки. Ми вже писали, що в Большевії видають хліб, муку і взагалі продукти на картки. Тепер довідуємось, що навіть дрова видається там лише на картки.

Многонадійні діти. В Проснищях на Моравах, арештувала тамошня поліція семеро дітей в віці від 10—14 літ, які зорґанізували банду вломників і злодіїв. Крали вони в склепах, урядах банкових, в костелах пушки з грішми, а навіть в останних часах збиралися обікрасти вівтар в одному з костелів.

Слюсар завинив, а коваля повісили. Біля Монастириск напало кількох селян, перебраних за жінок, на лісного Осипа Антала і завязавши йому очі побили його. Відходячи з ліса, селяне повісили лісного за руки до гиляки. Причиною нападу було те, що лісний совісно беріг дерева в лісі.

Упир з Дюсельдорфу грозить. Несамовиті речі виправляє цей загадковий душегубник. Оце перед кількома днями прислав він до кількох редакцій ґазет, що виходять в окрузі Сари, листи, в яких повідомляє всіх, що він перенісся з Дюсельдорфу в околиці міста Сарбрюкен. В листах цих грозить і упоминає поліцію, щоб його не переслідувала, бо стріне їх така сама доля, яка стрінула кілька десятків його жертв в Дюсельдорфі.

Дикі весілля. В Дмитровичах, мостиського повіту прийшло до порахунку поміж парубками. Порахунок той був крівавий, бо скінчився смертію Миколи Козака і Івана Труся. Осип Баркоцький так сильно поколов їх ножем, що обидва померли. Баркоцького арештувала поліція. — В селі Вязовій, жовківського повіту зайшов на весільну забаву непрошений гість Микола Горбій; коли дружба Іван Лисий намагався викинути Горбія з весільної забави, Горбій стрілив до Лисого з револьвера, але поцілив не його, а подорожника Андрія Курдубу.

Знова ґранати на полі. На пасовиску в селі Свинюхах, горохівського повіту, найшли місцеві хлопці Мих. Каленюк і А. Боднарчук стару заржавілу ґранату. Хлопці так довго довбали в ній, аж ґраната вибухла і обох їх розірвала. — В Вижині, брідського повіту, приніс 26-літний Володимир Пасічник найдену в лісі ґранату до хати. В хаті зачав її розбирати так нещасливо, що ґраната експльодувала і розшарпала Пасічника на куски, а матір його тяжко поранила.

Убив батька за змерзлу грушку. В селі Пятигори, здолбунівського повіту, зайшов Кирило Несторук в сад свойого сина Олекси і став вирубувати змерзлу грушку. Коли надійшов син та став сперечатись з батьком о право до тої грушки, дійшло від слів до бійки, в якій син убив свойого батька.

В Америці крадуть вже навіть літаки. В місцевости Канзес Сіті, вкрали незнані злодії приватний літак одному промисловцеві. Раньше повідомили вони телефоном заряд летунського парку, щоб їм приготовили літак, а коли прибули і застали літак готовим до лету, сіли на него і відїхали в невідомому напрямку.

Хліб з дерева. Німецький професор Берґіюс мав недавно відчит в Берліні, в якому познайомив слухачів, що він винайшов деревний хліб, якого 1 кільоґрам має ту саму поживну вартість, що й 1 кґ. вівса. Цей хліб роблений зі звичайного опалового дерева, буде мати велике значіння в годівлі худоби, а передовсім свиней. В змішанню з картофлею, має бути цей хліб дуже смачний, а свині мають його їсти дуже радо не тому що вони свині, але тому, що він є направду смачний і поживний.

Штрайк ґімназійних професорів. На 6. грудня зістав скликаний до Букарешту зїзд ґімназіяльних професорів, який має ухвалити протест проти зарядження румунського міністра освіти і внутрішних справ. Зїзд є заповіджений на три дні і підчас тих трох днів не буде науки в ґімназіях. Ученики бажають собі, щоби такі зїзди відбувалися частіще.

Злодії убили господаря. В ночі з 20. на 21. листопада закралися незнані злодії до хати Василя Катринця. Коли господар сполошив злодіїв та пустився за ними в погоню, один із втікаючих стрілив до Катринця і убив його.

Надіслане.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський.

З друкарні Кнолера і Синав Перемишлі